

Nr 19

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående tullklareringen av flygplan.

(1:a avd.)

Yrkande

I de likalydande motionerna *I: 131* av herrar *Strandberg* och *Brundin* samt *II: 144* av herrar *Ahlmark* och *Clarkson* hemställs att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att gällande tullbestämmelser i vad avser allmänflyget överses med beaktande av vad i motionerna anförts.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt luftfartsverkets anvisningar för flygning med privata luftfartyg till utlandet skall vid planering av sådan flygning beaktas huvudsakligen följande.

För alla flygningar till eller från svenskt territorium skall färdplan lämnas.

Start och landning i Sverige skall ske på tullflygplats om inte undantag i förväg medges av tullmyndigheten.

Tillstånd för flygning till eller över berörda länder skall inhämtas då detta fordras. För trafik mellan de nordiska länderna behövs inte något särskilt tillstånd, men i vissa fall skall färdplanen ha kommit vederbörande myndighet i grannlandet till handa före gränspassagen.

Erforderliga informationer angående berörda flygplatser och flygsträckor skall inhämtas. Sådana informationer kan erhållas genom personligt besök hos de statliga civila trafikledningarna.

Vid flygning utomlands skall — förutom certifikat, nationalitets- och registreringsbevis, luftvärdighetsbevis, resedagbok m. fl. handlingar — medföras tullpass för luftfartyget som bevis för att detta utklarats från svensk tullflygplats.

Som framgår av vad ovan angivits får luftfartyg som inkommer till tullområdet besöka annan ort än tullflygplats endast om särskilt tillstånd lämnats. Ansökan om tillstånd att vid ankomst till tullområdet eller vid avgång därifrån med tullgods besöka ort, som ej är tullplats eller tullflygplats, skall skriftligt eller telegrafiskt göras hos distrikttullanstalten inom tulldistriktet senast 24 timmar före besöket. I särskilt fall kan tullanstalt lämna tillstånd även om ansökan inkommit senare. — Om skäl därtill finns kan *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 7 saml. Nr 19*

generaltullstyrelsen lämna generellt tillstånd för ett år. Med sådant tillstånd förknippas vissa villkor, t. ex. att anmälan om flygningen i varje särskilt fall skall ske i så god tid att tullpersonal kan utöva erforderlig kontroll. Vidare kan föreskrivas att tullpliktiga varor inte får medföras och att vederbörande skall ställa sig till efterrättelse de övriga föreskrifter som tullanstalten kan meddela.

Befälhavaren på luftfartyg, som inkommer till eller skall avgå från tullområdet, skall anmäla sig hos tullanstalten för tullklarering. Anmälan skall utan dröjsmål eller senast då luftfartyget är färdigt att avgå göras skriftligen och innehålla noggrann redovisning för luftfartyget och vad däri föres, avgångs- och bestämmelseort o. s. v.

För annat transportmedel än luftfartyg skall muntlig anmälan för tullklarering göras om det inkommer i egentlig gränstrafik eller om fordonet medför endast resande och deras effekter. Trafikant mellan Sverige och Norge är emellertid fritagen från skyldighet att anmäla sig för tullklarering om han inte medför varor utöver vad som fritt får medföras. Han är däremot skyldig att hålla sig till allmän farväg intill dess resan i tullhänseende är avslutad.

Tullstadgan ger generaltullstyrelsen omfattande befogenheter att meddela föreskrifter om jämkning i tullkontrollens omfattning och inskränkning i eller utvidgning av rättighet och befrielse från skyldighet enligt de i tullstadgan givna trafikbestämmelserna.

Med anledning av berättelsen från Nordiska rådets samfärdselkommitté för tiden december 1961—december 1962 väckte herr Lundström ett tilläggsförslag om ökad rörelsefrihet mellan de nordiska länderna för mindre flygplan. I förslaget hemställdes, att Nordiska rådet skulle rekommendera regeringarna att undersöka förutsättningarna för en ordning för internordisk trafik, enligt vilken lätta flygplan, inregistrerade i något av de nordiska länderna, får anlita flygplats utan att vara skyldiga lämna tullanmälan, under förutsättning att tullpliktigt gods icke medförs ombord, och att dylika plan utgår ur förteckningen över sådan krigsmateriel, beträffande vilken fordran på utförelsebevis uppställt. Trafikutskottet föreslog utan närmare motivering rådet att rekommendera regeringarna att undersöka möjligheterna att minska gränsformaliteter i allmänhet för den internordiska flygtrafiken. Rådet antog denna rekommendation (nr 29). — Genom kungörelse den 16 september 1966 (SFS 1966: 531), som trätt i kraft den 1 januari 1967, har krigsmaterielkungörelsen ändrats så att exportförbudet avser endast för militärt bruk utformade luftfartyg. Inom krigsmaterielkungörelsens område har därigenom de lättnader för den privata flygtrafiken inom Norden uppnåtts, som åsyftas i rådets rekommendation.

Som framgår av meddelanden från de nordiska länderna till Nordiska

rådets 12:e—17:e sessioner åren 1964—1969 har frågan om lättnader i gränsformaliteterna för den internordiska flygtrafiken varit föremål för fortlöpande förhandlingar. Tullförvaltningarna i de olika länderna har beslutat att formerna för samarbete skall utexperimenteras i flygtrafiken mellan Sverige och Norge, och att frågan därefter skall tas upp till förnyad prövning. Enligt meddelande från Sveriges regering den 20 december 1968 har frågan om utvidgning av det svensk-norska gränstullsamarbetet till att omfatta även viss flygtrafik behandlats bl. a. i den svensk-norska gränstullsarbetsnämnden, och vid sammanträde i Arvika den 24—26 april 1968 gjordes följande uttalande:

Nemnda var enig om å utvide grensetollsamarbeidet til også å omfatte klarering av fly for hverandre i grensedistriktene. Man burde utvirke at bemyndigelse for samarbeid blir utvidet til å gjelde flyplasser utenfor kontrollsonen. Denne bemyndigelse burde gjøres generell slik at Tolldirektoratet og Generaltullstyrelsen senere kunne avgjøre hvilke flyplasser som burde trekkes inn i samarbeidet. Man burde videre søke å klarlegge hvilke krav som vil bli stilt av pass-/politi- og luftfartsmyndighetene ved de forskjellige flygninger. Nødvendige tillatelser fra nevnte myndigheter skal legges fram for tollvesenet før avgang og tollvesenet bør ikke bli belemret med å innhemte slike tillatelser.

Frågan om inrättande av kontrollzoner i fråga om flygtrafiken är under övervägande.

Tullagstiftningen är alltsedan år 1965 föremål för en allmän översyn. Enligt direktiven för tullagstiftningskommittén bör utredningen i första hand inriktas på en översyn av de bestämmelser som ingår i och har anknytning till bl. a. tullstadgan. Arbetet bör utmynna i förslag som bl. a. tillgodoser såväl behovet av en fortsatt rationalisering av tullverksamheten som de enskilda trafikanternas intresse av en enkel och effektiv tullbehandling.

Motionerna

Bestämmelserna om tullklarering av luftfartyg inom Skandinavien synes ha överlevt den trafikmässiga utvecklingen. För närvarande måste alla flygplan tullklareras mellan länderna. För markbundna fordon erfordras emellertid ingen klarering, utan dessa kan passera gränserna till de andra skandinaviska länderna utan någon formalitet. Allt allmänflyg — inte minst affärsflyget — blir lidande av nuvarande bestämmelser för luftfartyg. Det synes vara slöseri med arbetskraft från operatörernas och tullverkets sida, vilket skall föra diarienummer och sammanställa samt bokföra alla handlingar, som i själva verket är tämligen värdelösa. Tullkontrollen borde i stället kunna genomföras av tullmännen stickprovsvis.

Ett nytt system bör därför införas, där skyldigheten att avlämna tull-

deklaration slopas. Anmälningsskyldigheten vid in- och utpassering skall dock kvarstå. Denna anmälningsskyldighet måste alltid göras via en färdplan till trafikledningen. Samordning mellan trafikledning och tullmyndighet upprättas, så att tullmyndigheten för varje gränspassage har kännedom om respektive flygplan. Tullmyndigheten har då möjlighet att kontrollera in- och utgående flygplan och kan verkställa stickprovskontroller. Flygplan skall medgivnas landa på icke tullflygplatser om tullmyndighet har givit tillstånd till ett trafikledningsorgan att flygplanet får fortsätta utan mellanlandning på tullflygplats. Sådant medgivande skall gälla flygningar inom de skandinaviska länderna.

Nu gällande bestämmelser bör således bli föremål för översyn, varvid självfallet samråd måste äga rum med de övriga skandinaviska länderna.

Utskottet

För utlandstrafik med privatflyg gäller enligt tullstadgan bl. a. att landning i Sverige eller avgång härifrån med tullgodsk shall ske på tullflygplats, om inte undantag i förväg medgivits av tullmyndigheten. Skriftlig anmälan för tullklarering shall ske såväl vid ankomsten som före avgången.

Som skäl för yrkandet om en översyn av dessa bestämmelser i vad avser det s. k. allmänflyget inom Skandinavien åberopar motionärerna att markbundna fordon får passera gränserna utan formaliteter och föreslår bl. a. att skyldigheten att avlämna skriftlig anmälan slopas och att tillståndsgivningen för landning på annan ort än tullflygplats förenklas. Anmälningsskyldigheten vid in- och utpassering shall enligt motionärernas förslag kvarstå, men med hänsyn till att färdplan för flygningen enligt gällande bestämmelser måste inlämnas till trafikledningen föreslås att anmälan och tillståndsgivning shall ske genom en samordning mellan trafikledningen och tullmyndigheten.

Föreskrifterna beträffande flygtrafiken måste ses mot bakgrunden av att tullkontrollen inte såsom vid landsvägstrafik kan ske vid gränspassagen utan måste utföras i samband med flygplanets start och landning. Om övervakningen shall kunna upprätthållas, är det inte tillräckligt att tullmyndigheten i förväg får kännedom om färdplanen, utan det är också nödvändigt att tullpersonalen vid varje särskilt tillfälle har möjlighet att utföra kontrollen. Inte minst med hänsyn till uppdagade försök till smuggling av narkotika är det angeläget att tullmyndigheternas kontrollmöjligheter bevaras.

Gällande bestämmelser ger generaltullstyrelsen omfattande befogenheter att genomföra lättnader för trafiken. Enligt vad utskottet erfarit utförs kontrollen beträffande flygplanen liksom för landsvägstrafiken mestadels genom stickprov, och även om kraven på skriftlig anmälan och på tillstånd till landning utanför tullflygplats upprätthålls, tillämpas bestämmelserna i praktiken så att mer betydande svårigheter för flygtrafiken inte kan anses ha uppkommit.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att — i den mån så kan ske utan att möjligheterna till kontroll eftersätts — förfarandet i möjligaste mån bör förenklas såväl för tullmyndigheterna som för de enskilda, särskilt som det kan antas att den privata flygtrafiken kommer att få en allt mer ökad omfattning. Mer väsentliga lättnader torde emellertid — som motionärerna också anför — kunna uppnås främst genom internationella överenskommelser.

Som framgår av den tidigare lämnade redogörelsen pågår utredningsarbete och nordiskt samarbete för att så långt som möjligt rationalisera och förenkla tullverksamheten. Formerna för ett närmare samarbete mellan de nordiska länderna skall utexperimenteras i flygtrafiken mellan Sverige och Norge och därefter kommer frågan om lättnader i den internordiska trafiken att prövas. Vidare har tullagstiftningskommittén i uppdrag att göra en allmän översyn av tullagstiftningen. Denna översyn skall enligt direktiven omfatta även tullstadgan med tillhörande författningar.

Med hänsyn till de utredningar och överväganden som pågår inom ifrågasvarande område finner utskottet att en särskild utredning av denna fråga inte är motiverad. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionerna I: 131 och II: 144.

Stockholm den 13 mars 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herr John Ericsson (s), fröken Ranmark (s), herrar Lundström (fp), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (m), Tistad (fp), Paul Jansson (s), Ottosson (m), Arne Pettersson (s) och Johan Olsson (cp); samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Carlstein (s), Hammarsten (s), Wikner (s), fru Berglund (s), herr Börjesson i Falköping (cp), fru Bergman (s) och herr Sundkvist (cp).